

Kirkebøgerne - og de nyeste indførsler

Ulrich Alster Klug, 2013, ulrich@dannebrog.biz, www.dannebrog.biz

Kirkebøgerne på ArkivalierOnline

På ArkivalierOnline (AO) findes de fleste kirkebøger allerede, men der mangler nogle, f.eks. fra menigheder udenfor Folkekirken samt nogle af Folkekirkens bøger.

Det er målet, at alle menigheders kirkebøger med tiden skal blive tilgængelige ud fra disse kriterier:

* Jødiske ministerialbøger	Alle ministerialia	Så vidt vides: 100 års tilgængelighedsfrist (ligesom på originalbøgerne).
* Folkekirken	Fødte	50 år
* Folkekirkens særmenigheder,	Konfirmerede	50 år
* Frikirker og valgmenigheder,	Viede	50 år
* andre trossamfund	Døde	til og med 1969

Da man endnu ikke har fuldført scanningsarbejdet til AO, halter nogle sogne efter, så kirkebøgerne slutter for mere end 50 år siden, for dødsfald er det før 1969.

Læg for øvrigt mærke til, at på AO angives kirkebogens yderår, uanset om hele bogen er tilgængelig på AO. F.eks. kan der for en bog indeholdende dødsfald sagtens stå 1950-1980, selvom der kun er scannet frem til og med 1967.

Kirkebøgerne ved landsarkiverne

Vistnok alle kontramministerialbøger fra Folkekirken er afleveret til landsarkiverne for perioden op til 2003. I 2003 afløste kirkebogsførelse på EDB – kaldet Den Elektroniske Kirkebog – den manuelle, gamle kirkebog.

For mange særmenigheder, valgmenigheder, frimenigheder og menigheder fra andre trossamfund gælder det, at deres bøger skal afleveres 20 år efter, de er skrevet ud. Da mange af menighederne er små, betyder det dels, at kirkebogen vil omfatte mange år, dels at den først afleveres 20 år, efter den er skrevet ud.

For kirkebøger beroende ved landsarkiverne gælder følgende tilgængelighedsregler:

For bøger udskrevet senest 1925	alle ministerialia	bogen er frit tilgængelig og kan ses ved landsarkivet, hvis den endnu ikke findes på AO.
For bøger udskrevet i perioden 1925-1960	alle ministerialia	efter tilladelse kan bogen ses på det landsarkiv, hvortil den er afleveret.
For bøger, der slutter efter 1960	alle ministerialia	bogen er hverken helt eller delvist tilgængelig (men scanning findes ofte på AO). Man kan dog være heldig at få lov at se indførsler frem til 1960, hvis personalet på arkivet udviser conduite.

Kirkebøgerne ved kirkekontorerne

Kirkekontorerne har altid hovedministerialbogen liggende indtil det er 100 år siden, den blev skrevet ud. Gyldige attester, f.eks. til navneforandringsager, skal altid udskrives fra hovedministerialbogen.

Til brug for slægtsforskning er enhver berettiget til at erholde hvilke udskrifter, han måtte ønske, og uden vederlag, når:

Hovedpersonen eller hovedpersonerne ville være fyldt mindst 110 år, når der forespørges, og når kontramministerialbogen stadig findes ved det pågældende kirkekontor.

Hovedpersonen er:

- Dåbsbarnet er hovedperson ved en dåb,
- konfirmanden er hovedperson ved en konfirmation,
- den afdøde er hovedperson ved en dødsindførsel,

og alt dette giver nok sig selv, men ved

- vielse regnes de 110 år fra fødeåret for den yngste af ægtefællerne. Så gifter en mand på 75 sig med en pige på 20, så regnes de 110 år fra pigens fødeår, dvs. det bliver i dette eksempel 90 år efter vielsestidspunktet.

NB.: Ved navneforandringsager er kirkekontoret altid forpligtet til uden vederlag at udstede de fornødne attester fra hovedministerialbogen.

Andre måder at få oplysninger om dødsfald på

Ofte har især begynderen brug for at få verificeret en af familien eller fra en gravsten oplyst dødsdato. Der er følgende andre måder at få oplysninger om nyligt afdøde på:

- **Skiftesaglisterne**
Disse svarer til dødsanmeldelsesprotokoller før 1919 og indeholder oplysning om afdøde, bl.a. dødsdato, bopæl, alder, anmelderens navn, stilling og bopæl, samt oplysning om skiftets behandling. Ofte vil efterlevende eller afdøde ægtefælle også være oplyst, ligesom man kan være heldig at få oplyst samtlige arvingers navne, stilling og bopæl.
Skiftesaglisterne findes i DAISY (www.daisy.sa.dk) under AKS: NN ret, kriminalretten, skifteretten.
AKSe: Stifesagliste + år.
Der er 75 års tilgængelighedsfrist, men da skiftesaglisterne regnes for søgemidler, nemlig til at finde frem til selve skiftet, kan man for skifter, der er mellem 50 og 75 år få en strakstilladelse på arkivet, og for skifter, der er under 50 år gamle skal der søges på sædvanlig blanket, og sagsbehandlingen er da op til 14 dage.
- **Statstidende.**
I Statstidende er siden 1904 er proklama i dødsboer blevet indrykket. Indtil 2007 er det almindeligt, at der først udstedtes proklama, når den længstlevende ægtefælles skifte skulle behandles. Fra 2007 og frem udstedes proklama ved alle voksne personers dødsfald. Der kan søges på navn og bopæl ét år tilbage, og den digitale udgave af Statstidende ligger kun på nettet 5 år tilbage. Papirudgaven af Statstidende sluttede 14.10.2005. De historiske, digitale udgaver af Statstidende er der ikke offentlig adgang til. Hjemmesiden er www.statstidende.dk.
- **Kirkekontorenes gravstedsskødeprotokoller**
De fleste kirkegårde fører gravstedsskødeprotokoller over hvem, som er begravet i hvert gravsted. Oplysning om i hvert fald afdødes navn og alder, samt ofte også bopæl findes i disse protokoller. Desuden ved kirkegårdskontoret, hvem der nu ejer gravstedet, men oplysning om ejer udleveres som regel ikke fra kontoret. Vil du i kontakt med ejeren, så skriv et brev, som kontoret kan videresende. Desuden findes sitene
 - www.findengrav.dk og
 - Dansk Kirkegårds Index på <http://stegemueller.dk/dki/> (begge for alle mulige slags grave) og
 - www.gravsted.dk (kendte danskeres grave), hvor du kan søge efter navne.
- **Dødsannoncer på Internettet**
På sitet www.afdoede.dk lægger bedemændene de dødsannoncer op, der var bestilt gennem dem. Sitet begynder i 2006. Ældre dødsannoncer kan findes i Richters værker: Dødsfald i Danmark 1761-1860, og 1861-1890. De findes på landsarkiverne og RA. Desuden findes et værk om jødiske begravelser i Danmark.
- **Folkeregistrene.** Fra 1923 og frem har alle kommuner ført folkeregistre (nogle er dog på grund af besættelsen gået tabt frem til 1945). Man kan erholde en såkaldt adresseoplysning, som dækker nuværende adresse eller dødsdato og sted, hvis man kan oplyse mindst to af følgende tre oplysninger:
 - Personens fulde navn,
 - personens fødedato og år,
 - personens adresse i et givet år eller periode.
 For sådan en adresseoplysning må et folkeregister tage kr. 52,00 (såvidt jeg er bekendt med), mens besvarelse af andre spørgsmål som regel er efter timebetaling.
Selvom det vist ikke er lovens mening med en adresseoplysning, så kan du risikere at skulle betale til flere kommuner, idet nogle kommuner blot fortæller, hvilken kommune personen flyttede til og hvornår. Man må så selv gå videre i jagten på dødsstedet og datoen.
Hvis personen er død efter 1968, kan kommunen ofte oplyse dødssted også udenfor egen kommune, idet de så har cpr-registeret på EDB at slå op i.